

Samen werken aan een betere natuur loont!

De samenwerking in de afgelopen twintig jaar in het Overlegorgaan Dwingelderveld heeft zijn vruchten afgeworpen. Nationaal én internationaal telt het Dwingelderveld mee. Het scoort.

Ook al verschillen de organisaties binnen het Overlegorgaan soms van mening, uiteindelijk kunnen ideeën en plannen samenkomen waardoor er iets speciaals kan ontstaan. Zoals nu.

Het hart van het Dwingelderveld, het Noordenveld, is toe aan een nieuwe toekomst, nu de laatste particuliere agrarische percelen zijn aangekocht voor Natuurmonumenten en Staatsbosbeheer.

In deze brochure willen wij u graag informeren over onze plannen. Plannen voor het herstel van de oorspronkelijke waterhuishouding en de slenkenstructuur in het Noordenveld, en het creëren van een (regen)waterberging. Ook zijn er plannen voor het omvormen van gras- en bouwland naar heide, en de reconstructie van de weg Lhee-Kraloo. Het aanleggen van een geluidswal langs de A 28 komt in deze brochure ook aan de orde.

Niet alleen de natuur wordt beter van deze plannen, ook de recreatieve waarde van het Dwingelderveld zal er door toenemen. Naar verwachting zal samenwerking van alle betrokkenen en belanghebbenden bovendien leiden tot financiële voordelen.

Als voorzitter van het Overlegorgaan ben ik bijzonder enthousiast over de plannen en ik hoop van harte dat ze ook werkelijkheid worden. Daarvoor dienen echter nog wel diverse trajecten te worden doorlopen. Zo moet de gemeenteraad van Westerveld nog een besluit nemen over de toekomst van de weg Lhee-Kraloo. Ook zal het Algemeen Bestuur van het waterschap Reest en Wieden een besluit moeten nemen over de waterhuishouding.

Ik hoop dat deze brochure bij u veel enthousiasme zal opwekken voor een nieuwe toekomst voor het Dwingelderveld. Mijn stellige overtuiging is: Samen werken aan betere natuur loont!

Marian Hofstee-van Hoorn,
voorzitter Overlegorgaan Nationaal Park Dwingelderveld

Besluitvorming met inbreng van belanghebbenden

Alle in deze brochure beschreven plannen moeten bij de verantwoordelijke instanties een

Knelpunten: verdroging, versnippering en verstoring

In de jaren veertig van de vorige eeuw is begonnen om het Dwingelderveld te ontginnen om er landbouwactiviteiten mogelijk te maken. Daartoe werden één tot twee meter diepe sloten gegraven om het (regen)water af te voeren. De planten en dieren die van oorsprong in het Dwingelderveld leven, zijn echter sterk afhankelijk van vochtige omstandigheden. Helaas is momenteel het waterpeil in sommige delen van het Dwingelderveld zó laag, dat veel van de natuurlijke flora en fauna er niet meer kan gedijen. Er is dan ook sprake van verdroging.

eigen besluitvormingsprocedure doorlopen, zoals het Waterschap Reest en Wieden, de gemeenten Westerveld en De Wolden, Rijkswaterstaat, Natuurmonumenten en Staatsbosbeheer. De betrokken bewoners, ondernemers en andere belanghebbenden zullen bij deze plannen in de herfst van 2007 geïnformeerd worden en inbreng kunnen leveren. De nodige vergunningen zullen moeten worden verleend, en ten slotte zal de financiering van alle plannen rond moeten komen.

Een ambtelijke werkgroep bekijkt of en hoe de betrokken instanties kunnen komen tot een geïntegreerde aanpak en uitvoering. Naar verwachting kan op zijn vroegst eind 2008 begonnen worden met de herinrichting van het gebied.

Een landelijke 'Taskforce Verdroging' heeft in het Dwingelderveld de ernst van de situatie onderzocht. Dat heeft ertoe geleid dat het Dwingelderveld nu in de zgn. Top-lijst staat van de belangrijkste verdroogde gebieden. Behalve verdroging zijn ook versnippering en verstoring problemen die de natuur in het Dwingelderveld negatief beïnvloeden. Versnippering ontstaat onder meer door sloten, en verharde wegen die het gebied doorkruisen. Verstoring ontstaat door menselijke activiteiten zoals gemotoriseerd verkeer. Dat betekent zeker niet dat het gebied voor alle menselijke activiteiten afgesloten moet worden, maar wel dat bepaalde rustzones van voldoende omvang in stand moeten worden gehouden. Ook activiteiten buiten het Dwingelderveld kunnen negatieve effecten hebben. Zo veroorzaakt de A28 veel geluidsoverlast, die vooral bij oostenwind ver in het gebied ervaren wordt.

Herstel waterhuishouding met waterberging in Dwingelderveld

Welke oplossingen zijn er voor de belangrijkste knelpunten?

In het Waterbeheerplan 2002-2006 van het waterschap Reest en Wieden staat beschreven dat het waterschap een gebiedsgerichte aanpak nastreeft. Dat betekent voor het Dwingelderveld dat de waterstand wordt afgestemd op de 'behoeften' van de natuur. Het Dagelijks Bestuur van het waterschap heeft

een Waterbesluit vastgesteld. In dit plan staat hoe de watersystemen op de terreinen van Natuurmonumenten en Staatsbosbeheer hersteld kunnen worden, en hoe de verdroging daardoor tot het verleden zal behoren. In het Waterbesluit staat ook hoe de wateroverlast van de Leisloot bij het bungalowpark Witteveen kan worden bestreden. In het kader van het plan Waterbeheer 21e eeuw (WB21) zoekt het waterschap Reest en Wieden naar gebieden waar regenwater tijdelijk kan worden vastgehouden of opgeslagen. Het Dwingelderveld zou zo'n opslaggebied kunnen zijn. Er kan tijdelijk een miljoen kubieke meter water worden opgeslagen. Zo zou niet alleen de eerder geconstateerde verdroging van het gebied bestreden kunnen worden, maar worden tijdens hevige regenval direct problemen voorkomen in lager gelegen gebieden. Bovendien zou het hierdoor niet nodig zijn om landbouwgebieden met deze functie te belasten. Verdroging en wateroverlast kunnen zo voorkomen worden. En dat is goed voor mens en natuur!

Ook een deel van het Kloosterveld, wat net buiten het park ligt, is geschikt voor wateropvang en wordt bij de plannen betrokken.

Omvorming van het Noordenveld

In het centrale deel van het Dwingelderveld ligt de landbouwenclave "Noordenveld". Vroeger groeiden hier dopheide en andere planten die van vochtige groeiplaatsen afhankelijk zijn. Door de tijdens de ontginning gegraven sloten wordt het overtollige regenwater zo snel mogelijk afgevoerd. Dat is goed voor de landbouw, maar slecht voor de natuur. Immers, alleen in een natte omgeving met een hoog grondwaterpeil kon destijds de natte heide zich ontwikkelen.

routes kunnen starten. Ook voor mindervaliden zouden deze parkeervoorzieningen voldoende mogelijkheden moeten bieden om de heide echt te ervaren. Aan de noordzijde bevinden zich al diverse parkeerplaatsen, aan de zuidzijde nog niet. In goed overleg met de gemeenten Westerveld en De Wolden en de plaatselijke bevolking, waaronder de recreatieondernemers, moeten dus voldoende en goed bereikbare parkeervoorzieningen worden gerealiseerd.

Natura 2000: schade aan gebieden voorkómen

Het Dwingelderveld is een Natura 2000-gebied. Wat wil dat zeggen?

Natura 2000 is het Europees netwerk van de mooiste natuurgebieden. Alle lidstaten van de Europese Unie hebben voor Natura 2000 gebieden aangewezen die in Europees perspectief van belang zijn. Voor die gebieden gelden Europese regels. De toepassing en handhaving van deze regels is een verantwoordelijkheid van de Nederlandse overheid. Zij doet dat met de Natuurbeschermingswet 1998. In deze wet staat dat de gebieden niet in hun natuurwaarde achteruit mogen gaan. Voor veel gebieden geldt ook dat de natuur de ruimte moet krijgen om zich te ontwikkelen. Voor elk Natura2000-gebied zijn doelen geformuleerd om de natuur te bewaren en waar mogelijk te verbeteren. Voor het Dwingelderveld is een van de belangrijkste doelen: de uitbreiding van vochtige heide.

Gebieden met elkaar verbinden

In Nederland hebben twintig Natura 2000-gebieden de status 'Nationaal Park'. Het Dwingelderveld is een van deze gebieden. Hoofddoelen van Nationale Parken in Nederland zijn bescherming en ontwikkeling van natuur en

landschap; natuurgerichte recreatie; educatie en voorlichting, en onderzoek.

De Nederlandse overheid streeft er naar om natuurgebieden zo veel mogelijk met elkaar te verbinden, om een geïsoleerde ligging te voorkomen. Planten, en vooral dieren moeten in contact kunnen komen met soortgenoten in andere natuurgebieden. Zo kan inteelt worden voorkomen en kunnen populaties gezond blijven. Daarom wordt geprobeerd gebieden met elkaar te verbinden door ecologische verbindingzones aan te leggen. Voor het Dwingelderveld is naar het zuiden een verbinding gepland naar de Sallandse Heuvelrug en in oostelijke richting naar het Terhorster Zand. Het geheel van alle natuurgebieden en hun verbindingen wordt de Ecologische Hoofdstructuur, (EHS), genoemd. De Nederlandse Nationale Parken staan bekend als de 'parels' van de EHS...

Stiltegebieden voor mens en dier

Rust is belangrijk voor de gezondheid van de mens. In deze hectische tijden worden plekken waar mensen tot rust kunnen komen en van stilte kunnen genieten steeds schaarser. Daarom is de stilte van het Dwingelderveld beschermd. Het Dwingelderveld is een van de tien aangewezen stiltegebieden in de provincie Drenthe. Dat lijkt misschien wat vreemd, omdat lawaai nu eenmaal niet aan welke grens dan ook ophoudt. Toch wordt geprobeerd om het geluidsniveau, veroorzaakt door gemotoriseerd verkeer in het gebied, zo laag mogelijk te houden. Ook dieren en vogels varen wel bij stiltegebieden. Het is een van de redenen waarom het Dwingelderveld zo'n grote variëteit aan vogels en dieren kent.

In 1992 heeft in het Holtveen, aan de A28, een groot-schalige omvorming plaatsgevonden. Bos is gekapt en het oorspronkelijke slenkensysteem is hersteld.

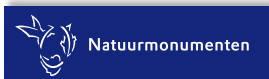
Nu, na slechts vijftien jaar, is het resultaat verrassend. Waar eerst dichte fijnspar- en sitkasparplantages stonden, groeien nu zeldzame plantensoorten zoals zonnedauw, snavelbies en moeraswolfsklauw. En in de zomer broedt hier zelfs de zeldzame nachtzwaluw!

Het is een duidelijk bewijs dat samen werken aan een betere natuur wel degelijk loont!

Voor nadere informatie over de in deze brochure beschreven plannen kunt u contact opnemen met Auke Boersma, projectcoördinator Inrichting Dwingelderveld (050-7074410) en Marieke Molendijk, coördinator voorlichting & educatie van het Nationaal Park Dwingelderveld (06-52657050).

Colofon

Deze nieuwsbrief is een initiatief van de werkgroep water/beheer en onderzoek van het Nationaal Park Dwingelderveld. Samenstelling Ellen Farwick | Tekstbijdragen Ellen Farwick, Marcel Siemonsma, Bea Stoker, Mirjam Wohlrabe, Hilda Mulder, André Donker, Hans Kruk, Marieke Molendijk, Siebrand Bootsma, Rien Cardol, Auke Boersma en Peter Pasman | Tekstscan Axel Wiewel | Foto's Hans Dekker, André Donker, Albert Henckel en Peter Pasman | Grafische verzorging Docucentrum, provincie Drenthe | juli 2007

provincie Drenthe

